

EVROPSKÁ SOUSEDSKÁ POLITIKA:
SOCIÁLNÍ OTÁZKY

OTÁZKY SPRAVEDLNOSTI

Evropská sousedská politika

ec.europa.eu/world/enp

Evropská komise
Generální ředitelství
pro vnější vztahy
B – 1049 Brusel
enp-info@ec.europa.eu

NF-30-08-042-CS-D

Partneři v období vývoje

Chefchaouen se svými kouzelnými bílými a modrými domy se rozkládá v marockém neskonale úchvatném pohoří Rif. Nicméně tato relativně odlehlá a drsná krajina znamená závažné problémy pro místní obce, které se potýkají s rozsáhlou venkovskou chudobou.

Na zlepšení životních podmínek je zaměřen důležitý plán podporovaný EU, který se týká stovek čtverečných kilometrů venkovské oblasti Chefchaouen. „Naším hlavním cílem je zvýšit příjmy a zachovat přírodní bohatství,“ vysvětluje Abdelsalam Chriqi, který stojí v čele této iniciativy.

Program jako jeden z mnoha takových plánů v maghribském regionu podporuje produktivnější udržitelné zemědělství, chov dobytka, infrastrukturu, zdravotní péči, rozvoj zdejšího národního parku, trhy regionálních produktů atd. „Základním pilířem našich aktivit je účast místního obyvatelstva,“ sděluje Hassan Berhili, jenž koordinuje management různých projektů v oblasti.

Družstvo financované EU poskytuje zemědělcům také rozsáhlou škálu podpůrných služeb. „Snažíme se zlepšit informovanost farmářů o tom, že získání dobrého olivového oleje je podmíněno také správnými zemědělskými postupy, správným skladováním a přepravou,“ vysvětluje předseda družstva Abdel-Rahman el-Khawaja. „V těchto oblastech jim poskytujeme pomoc a školení.“ Lis má nyní za sebou první sezónu, během níž pro 70 členů družstva a 205 nečlenů bylo z téměř 220 tun oliv vyextrahováno 40 tun oleje.

Činností jako v úle

Díky tomuto programu se Chefchaouen stal centrem družstevních aktivit. Je sídlem družstev včelařů, chovatelů králíků, pastevců koz a dalších. Jedno včelařské družstvo produkuje po celý rok celou škálu lesního medu. Včely se v závislosti na ročním období živí na citrónovníku, eukalyptu, tymiánu nebo rohovníku, a díky tomu produkují med různé chuti.

„Přemísťování úlů do různých částí lesa... je jedním z nejvýznamnějších inovačních postupů, které toto družstvo přineslo. Také nám značně usnadnilo nákup materiálů, zavedlo nové technologie a zajistilo odbyt pro naše produkty,“ říká člen družstva Azhar el-Azzouzi. „Za těch šest let od našeho vzniku se naše produkce zdesetinásobila.“

Jednou ze základních opor místního hospodářství je chov koz. S cílem pomoci chovatelům zpracovat většinu mléka byla nedávno otevřena družstevní továrna na koží sýr.

„Toto sdružení jsme založili za účasti místních chovatelů,“ vysvětluje Mohammed Boueissa, který továrnu řídí. „Zemědělcům rovněž pomáháme zdokonalovat postupy při chovu koz a vyměňovat si zkušenosti a know-how.“

Moderní továrna vykupuje od farmářů koží mléko za ceny vyšší než jsou ty tržní a používá ho k výrobě měkkého a vyzrálého sýra. V závodech probíhají moderní kontroly hygieny a kvality. „Provádíme analýzy po celé výrobní lince,“ uvádí Zeinab Ratiová, jedna z mladých techniček tovární laboratoře. Je nadšená, že se jí podařilo najít zaměstnání – své první –, které odpovídá její kvalifikaci.

Družstvo důkladně prozkoumalo marocký trh s kožím sýrem a nyní své značky distribuuje po celé zemi.

Spolupráce přináší ovoce

Mohamed Bouqaydi je pracovitý malý zemědělec. V tomto tvrdém horském terénu vlastní olivovníky a rohovníky, pěstuje včely a chová stáda koz, aby se užíval.

Bouqaydi má důvody k jásání, protože v oblasti Chefchaouen v pohoří Rif byl zpřístupněn nový družstevní lis na olivy využívající nejmodernější technologii. „Máme tradiční rodinný lis, ale raději používáme ten moderní, protože produkuje kvalitnější olej a ve větším množství a je s tím méně práce,“ vysvětluje.

S využitím tradičních metod je poměr oliv a oleje asi 14%. U nového lisu vzrostl tento podíl na 21%. Mimoto je získaný olej konzistentnější a má mnohem nižší aciditu, což zvyšuje jeho kvalitu. Díky družstvu, které si vytvořilo vlastní distribuční síť, olej nyní Bouqaydiovi vynáší až o 60% víc než dříve. „Příjem, který tím získám navíc, používám na zkvalitnění života své rodiny,“ prohlašuje zářící otec, když svého syna poplácává po rameni.

- Členské státy EU
- Partnerské země EŠP
- Kandidáti na členství v EU
- Potenciální kandidáti na členství v EU

EVROPSKÁ KOMISE
Vnější Vztahy

Z nedávného průzkumu vyplynulo, že většina občanů Evropské unie je pro užší spolupráci se sousedními zeměmi. Domnívají se, že užší vazby by mohly posílit mír a demokracii.

A právě to je cílem Evropské sousedské politiky (ESP). Vznikla v letech 2003/2004 s úmyslem více semknout rozšířenou EU a její sousedy. ESP se chystá podniknout konkrétní akce na podporu reformy a na zvýšení prosperity: na zkvalitnění každodenního života lidí v našem sousedství.

Jak to tedy funguje? EU a každý z jejích sousedů se dohodnou na tom, jak v průběhu tří až pětiletého období budou budovat užší vztahy a podporovat reformy. Společné závazky jsou vyjádřeny v takzvaných Akčních plánech. Pomocí při modernizaci a reformách jsou odborné znalosti a finanční prostředky (téměř 12 miliard eur v letech 2007 až 2013), které jsou dostupné v rámci Evropského nástroje sousedství a partnerství (ENPI).

Ludmila Gvozdíková žije se svým manželem a rodinou už od počátku 90. let minulého století v centru IDP

Lepší společnost pro všechny

Každá společnost se potýká s problémy, které vznikají jako důsledek chudoby, nedostatečného vzdělání, marginalizace, nemocí atd. Pomoc poskytovaná EU přináší užitek uprchlíkům, lidem vysídleným ve vlastní zemi, znevýhodněným dětem, chudé venkovské a městské komunitě.

Místo, které slouží jako domov

Když Ketevan zpívá populární píseň o Tbilisi, vypadá jako mnoho dalších šťastných a bezstarostných jedenáctiletých dětí v gruzínském hlavním městě. „Katie“ však celý svůj život strávila v ubytovacím centru pro lidi vysídlené ve vlastní zemi (IDP).

Stejně jako čtvrt milionů etnických Gruzínců i její rodina uprchla před násilím, které počátkem 90. let minulého století propuklo v separatistickém regionu Abcházie. Mnoho tisíc lidí dál žije v přestavěných hotelích, nemocnicích, a dokonce v kasárnách. Celou situaci ještě zhoršila válka v srpnu 2008.

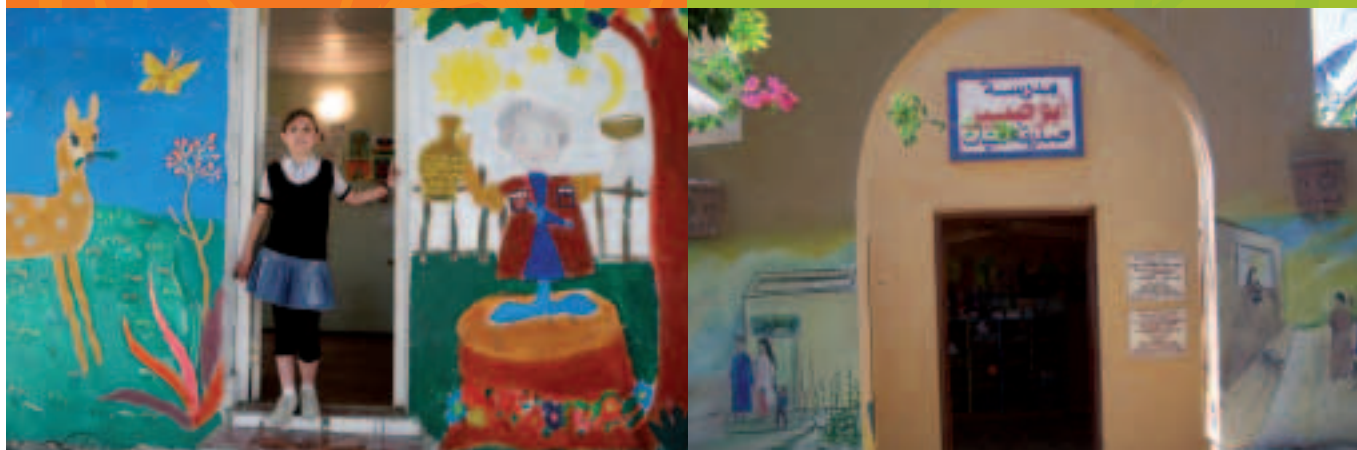
Rodiče Ketevan, Irma a Merab, jsou rozhodnutí nedovolit, aby jim tato situace zabránila vést normální život. Dokonce přebudovali část svého skromného domu na třídu, kde se místní děti mohou věnovat mimoškolním aktivitám, například malování, kreslení, zpěvu, tanci a práci na počítači.

„Děti sem po škole a o víkendech chodí opravdu rády,“ nadšeně vypráví Irma, která ve svém volném čase působí jako dobrovolná učitelka. S vybavením třídy jí pomohl program podporovaný EU.

Položit základy

Projekt podporuje lidi vysídlené ve vlastní zemi a prostřednictvím advokátních školení, informací a právní asistence jim pomáhá najít důstojné bydlení, vysvětluje koordinátorka programu Rikke Johannessenová z Dánské rady pro uprchlíky (DRC). Pomáhá zejména těm vysídleným lidem, jimž hrozí vystěhování ze zařízení, která jsou v privatizaci.

Advokátní a další školení poskytované odborníky, mimo jiné Asociací mladých gruzínských právníků, obdržela Nunu Sanayaová, která žije v centru umístěném v nemocnici, v níž zároveň pracuje jako zdravotní sestra. „Jsme rozhodnutí nechat zaznívat hlasy IDP a zajistit, aby se pro lidi jako já našlo vhodné alternativní ubytování,“ zdůrazňuje.

Učení je dívenčin nejlepší kamarád

Šestnáctiletá Maha žije ve vesnici Abusir ležící nedaleko některých proslulých egyptských pyramid. Jsou sice letní prázdniny, ale tato cílevědomá mladá žena chodí tři dny v týdnu do školy.

Abusírská dívčí škola se stará o místní děvčata, která vypadla z tradičního základního školství nebo která to mají do jiných škol příliš daleko. Je součástí klíčové egyptské Iniciativy pro vzdělávání dívek (Girls Education Initiative), jejímž cílem je potřít propast mezi pohlavími v základním školství. Dvě stě takových škol postavila a vybavila EU v rámci programu Children at Risk.

„Chodila jsem do normální školy, ale musela jsem z ní odejít,“ vzpomíná Maha. „Ale chtěla jsem se vzdělávat dál. Když jsem jednoho procházela kolem této školy, promluvíla jsem si s učiteli a ti mi pomohli přesvědčit otce, abych se mohla přihlásit.“

Umění přesvědčovat

Od roku 2004, kdy byla škola otevřena, se její personál podílí na kampani, jejímž cílem je získat si místní obyvatele. „Zpočátku mělo mnoho rodičů výhrady z finančních a společenských důvodů,“ vysvětluje ředitelka školy Iman Saberová. „Nyní se škola těší takové oblibě, že máme pořadník.“

Jednotřídka s 36 dívkami uplatňuje neobvyklý přístup. „Nemáme zde učitele v tradičním smyslu, ale vyučující, kteří jsou školeni pro výuku zaměřenou na studenty a cílem je uspokojit specifické potřeby dívek,“ upozorňuje Saberová.

Určitou výzvou mohou být také věkové rozdíly. „Povzbuzujeme děvčata, aby na sebe pohlížela jako na sestry a kamarádky, a vysvětlujeme, že na věku nezáleží; důležité je to, že jsou zde a učí se,“ dodává.

Maha patří k nejstarším ve třídě a brzy školu ukončí. „Mým snem je pokračovat na univerzitě. Chtěla bych se stát učitelkou, protože se mi líbí práce, kterou tu mé učitelky vykonávají,“ sděluje nadšeně.

Dr. Naira Aptsiauriová zdraví pacienty v Kachetii.

Správná medicína

Dr. Elza Togonidzeová prožívala velkou radost, když v prosinci 2007 bylo v malé vesničce Eniseli v Kachetii (Gruzie) otevřeno pro více než 4 000 obyvatel žijících v okolí nové zdravotnické centrum.

„Máme veškeré vybavení a zařízení, které potřebujeme ke zvládnutí základních zdravotních problémů našich pacientů – od těhotenství po diabetes,“ uvádí. „Místní obyvatelé jsou velmi spokojeni.“ Pověst této kliniky je tak dobrá, že na konzultace chodí i lidé, kteří nejsou nemocní,“ sděluje s úsměvem.

Vůbec se to nedá srovnat s předchozím střediskem, jehož rozpadající se budova stále stojí za současným centrem jako do očí bijící memento bídného stavu zdravotnické péče v mnoha částech země.

Naordinování lepšího systému zdravotnictví

„Jako součást tohoto pilotního projektu ministerstvo zdravotnictví vypracovalo kompletní generální plán na vybudování a úpravu zařízení, na školení a rekvalifikace pracovníků, na zvýšení informovanosti místních obcí o zdravotnické péči a na její podporu,“ vysvětluje Dr. Giorgi Šavgulize, vrchní lékař na ambulanci klinice v Kvareli.

Tento pilotní projekt financoval výstavbu či rekonstrukci 52 zdravotnických zařízení, přispěl na odbornou přípravu 360 dobrovolníků zdravotnické osvěty a na zřízení 76 venkovských zdravotnických výborů. Mimoto region procestovala skupina kočovného divadla a svými vystoupeními propagovala význam preventivní zdravotní péče.

„U základní zdravotní péče to však nekončí. Probíhá celostátní kampaň za vybudování více než 100 moderních nemocnic a několik z nich bude v Kachetii,“ hrdě prohlašuje Šavgulize.